

Ο ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΠΑΡΟΡΑΜΑ : Στο πρωτομαγιάτικο τεύχος, ο "δαίμων" της κόλλας "έφαγε" μια ολόκληρη λέξη από την 4η γραμμή, 1η στήλη της 1ης σελίδας, που έλεγε: "...με το αίμα τους σφράγισαν τις...".
ΣΥΓΓΝΩΜΗ.

ΑΘΗΝΑ, 3 ΜΑΗ 1993 - ΤΕΥΧΟΣ 73

Μετά την
"Ειρήνη
των Αθηνών",
υπάρχει
ΚΙΝΔΥΝΟΣ
γενικότερης
ΑΝΑΦΛΕΞΗΣ
ΣΤΑ
ΒΑΛΚΑΝΙΑ ;

Ταμίλ ήταν, σύμφωνα με την αστυνομία, ο ποδηλάτης που - τυλιγμένος μ'ερηκτικές ύλες - έπεσε πάνω στο αυτοκίνητο που μετέφερε, στην πρωτομαγιάτικη παρέλαση, τον πρόεδρο της ΣΡΙ LANKA (πρώην Κεϋλάνης). Από την έκρηξη σκοτώθηκαν ο πρόεδρος, άλλα 10 άτομα (της συνοδείας του) και ο καμικάζι ποδηλάτης. Σύμφωνα με τα διεθνή ΜΜΕ, ο κόσμος ολόκληρος αισθάνθηκε φρίκη, από το "αποτρόπαιο" συμβάν... Φυσικά, ο κόσμος δεν αισθάνεται φρίκη από την σφαγή δεκάδων χιλιάδων αμάχων Ταμίλ, αφού τα διεθνή ΜΜΕ αποσιωπούν συστηματικά τέτοια θέματα...

Χιλιάδες αυτόνομοι, αντιεξουσιαστές κι Αναρχικοί, στο Βερολίνο, συγκρούστηκαν, επί πολλές ώρες, με τους μπάτσους του Κολ που τους επιτέθηκαν, όταν η πρωτομαγιάτικη εκδήλωση πήρε ξεκάθαρα αντιναζιστικό, αντιρατσιστικό χαρακτήρα. Πολλοί διαδηλωτές, αλλά και μπάτσοι τραυματίστηκαν. Αγριες συγκρούσεις διαδηλωτών και πραιτωριανών του καθεστώτος Κολ σημειώθηκαν και σε πολλές άλλες πόλεις της ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ. Στις διαδηλώσεις και στις συγκρούσεις - πρέπει να τονίσουμε - συμμετείχαν και πολυάριθμοι "γκαστ-αρμπάιτερ".

Στη ΡΩΣΣΙΑ, χιλιάδες πολίτες, που διαμαρτύρονταν για την πολιτική ξεπουλήματος της χώρας τους, από την κυβέρνηση του Γιέλτσιν, δέχτηκαν άγρια επίθεση από πάνοπλους αστυνομικούς και άντρες των "ειδικών μονάδων του υπουργείου εσωτερικών", όπως είναι η καινούρια ονομασία της Κα-Γκε-Μπε. Τα διεθνή ΜΜΕ, για μια φορά ακόμη, διαστρέβλωσαν τον χαρακτήρα των διαδηλώσεων και των συγκρούσεων, αποδίδοντάς τες σε κομμουνιστικά - εθνικιστικά στοιχεία και αποσιωπώντας την τραγική οικονομική κατάσταση στην οποία έχουν περιέλθει οι Ρώσοι εργαζόμενοι. Σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες, στις συγκρούσεις, σκοτώθηκαν δυο διαδηλωτές κι ένας αστυνομικός.

Τα τεράστια σκάνδαλα που συγκλονίζουν την πολιτική ζωή στη γειτονική μας ΙΤΑΛΙΑ ήταν φυσικό να δώσουν τον ανάλογο χαρακτήρα στις πρωτομαγιάτικες εκδηλώσεις, με κυρίαρχα τα συνθήματα ενάντια στην διαφθορά των πολιτικών. Εντονο, ωστόσο, ήταν και το αντιρατσιστικό συναίσθημα.

Στο σημείο αυτό, όμως, είμαστε υποχρεωμένοι να επισημάνουμε δυο πράγματα: 1ο) τα σκάνδαλα που συνταράζουν την Ιταλία φαίνονται να είναι προγραμματισμένα από κάποιο - για την ώρα - "αόρατο" κέντρο και 2ο) εκείνοι, που φαίνονται κερδισμένοι απ'το σάλο που έχει ξεσπάσει, είναι οι φασίστες.

Στην ΤΟΥΡΚΙΑ, δυο αγωνιστές της οργάνωσης DEV-SOL σκοτώθηκαν σε ενέδρα της ΜΙΤ (τουρκικής ΕΥΠ). Συγκρούσεις έγιναν και μεταξύ διαδηλωτών, που τιμούσαν την Πρωτομαγιά, και αστυνομικών.

Στην κατεχόμενη ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ, οι εργαζόμενοι που τιμούσαν την Πρωτομαγιά δέχτηκαν επίθεση από τα κατοχικά στρατεύματα κι από οπλισμένους εποίκους. Πληροφορίες ανεπιβεβαίωτες μιλούν για δεκάδες τραυματίες (κυρίως ανήλικα παιδιά που πετροβολούσαν Ισραηλινούς στρατιώτες). Πρωτομαγιάτικες διαδηλώσεις και συγκρούσεις με την αστυνομία, πάντως, έγιναν από Εβραίους και σε πολλές πόλεις του Ισραήλ.

ΜΙΑ ΕΤΕΡΟΧΡΟΝΙΣΜΕΝΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΚΑΙ ΜΙΑ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ

Το κείμενο, που δημοσιεύεται στις σελίδες 3 - 12 αυτού του τεύχους του Αναρχικού, άρχισε να γράφεται στις 20 και τέλειωσε στις 26 Απρίλη 1993.

Για λόγους τεχνικούς και οικονομικούς, το τεύχος αυτό δεν κυκλοφόρησε, όπως προγραμματίσαμε, στις 27/4/93.

Ετσι, η ανάλυση που επιχειρείται με το κείμενο του Β.Κ. εμφανίζεται ετεροχρονισμένη σε σχέση με τη συμφωνία ειρήνης που επιτεύχθηκε, στις 2/5/93 στην Αθήνα, ανάμεσα στους εμπόλεμους της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης. Παρ'όλα αυτά, δημοσιεύουμε, έστω και καθυστερημένα αυτή την ανάλυση (που σε μερικά σημεία της φαίνεται να επαληθεύεται), πιστεύοντας ότι η "Ειρήνη των Αθηνών" χρειάζεται πολύ χρόνο ακόμη, για να βγει από τα εισαγωγικά της και να μπορέσει να εξελιχθεί σε μια μακροπρόθεσμη πραγματικότητα στην περιοχή της Γιουγκοσλαβίας (με τη γεωγραφική της έννοια) και, γενικότερα, στην περιοχή των Βαλκανίων.

Σαν σχόλιο στα γεγονότα που μεσολάβησαν, από τις 26/4 μέχρι σήμερα, ο Β.Κ. παρατηρεί:

- 1) Πιστεύω ότι η "Ειρήνη των Αθηνών" θα επικυρωθεί από το κοινοβούλιο των Σέρβων της Βοσνίας & θα εγκριθεί με το δημοψήφισμα της 11/5/93.
- 2) Δεν πιστεύω ότι η "Ειρήνη των Αθηνών" θα μπορέσει να αποτελέσει τη βάση πραγματικά ειρηνικής μόνιμης λύσης των προβλημάτων των εθνότητων που ζούν στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, επειδή κάτι τέτοιο προϋποθέτει τη λύση των προβλημάτων που οδήγησαν στην κρίση, στον διαμελισμό και στον εμφύλιο πόλεμο στην περιοχή της Γιουγκοσλαβίας. Τα τελευταία αυτά προβλήματα δεν είναι "των λαών της Γιουγκοσλαβίας", αλλά προβλήματα των Αυτοκρατοριών και των Βορειοαμερικανών καπιταλιστών. Συνεπώς, τα προβλήματα αυτά μόνο οι ίδιοι μπορούν να τα λύσουν.
- 3) Πιστεύω ότι η συμφωνία, που επιτεύχθηκε στις 2/5/93, θα καθυστερήσει, απλώς, την έναρξη των γενικευμένων αμερικανο-ευρωπαϊκών εχθροπραξιών, αν εκείνοι που έχουν συμφέρον από τη διατήρηση της ειρήνης δεν κινηθούν γρήγορα και αποτελεσματικά.
- 4) Η στάση των Αμερικανών, πιστεύω, θα μεταβληθεί, μέσα στις επόμενες μέρες, αφού πρώτα θα εξασφαλίσουν τη στρατιωτική τους παρουσία στη Γιουγκοσλαβία (σαν "ειρηνευτική δύναμη του ΟΗΕ"), και θα παίξουν το ρόλο του "εγγυητή της ασφάλειας των συνόρων των νέων κρατών της περιοχής".
- 5) Το κείμενο, που ακολουθεί στις επόμενες σελίδες και αυτές οι παρατηρήσεις αποτελούν καρπό συζητήσεων των συντρόφων της Αναρχικής Πρότασης... επειδή, όμως, απηχεί αναπόφευκτα και καθαρά προσωπικές απόψεις, αναλαμβάνω την ευθύνη του, υπογράφοντάς το.

Β.Κ., 2/5/93.

Ο ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ δεν είναι όργανο κάποιας συγκεκριμένης ομάδας.

Όσοι μετέχουν στην έκδοσή του, πιστεύουν σε μια κοινωνία βασισμένη στην ελεύθερη θέληση και αλληλοβοήθεια των μελών της, απαλλαγμένη από κάθε μορφής εξουσία κι από κερδοσκοπικές ιδέες.

Ο ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ δεν πουλιέται.

Διανέμεται δωρεάν και δέχεται οικονομική ή άλλη ενίσχυση στα πλαίσια της αλληλεγγύης των μελών της κοινωνίας, όπως την περιγράψαμε.

Σ Τ Α Β Α Λ Κ Α Ν Ι Α :

Κατ'αρχή θα πρέπει να τονιστεί ότι το παραπάνω ερώτημα είναι απλά παραπλανητικό. Τα Βαλκάνια δεν είναι παρά το νοτιοανατολικό άκρο της Ευρωπαϊκής ηπείρου. Το να τα φαντάζεται κανείς σαν μια απομονωμένη περιοχή σε κάποια "τριτοκοσμική" γωνιά του πλανήτη, δεν μπορεί παρά να οδηγήσει σε λαθεμένες εκτιμήσεις και σε εσφαλμένα συμπεράσματα. Σε λαθεμένη επίσης ανάλυση οδηγεί και η αντίληψη του "Βαλκανικού προβλήματος" ως καθαρά Ευρωπαϊκού.

Ετσι, λοιπόν, οι πολιτικές διαστάσεις της Βαλκανικής χερσονήσου ξεπερνούν κατά πολύ τις γεωγραφικές της.

Δεν θα ήταν λάθος αν λέγαμε ότι Βαλκάνια είναι η περιοχή που εκτείνεται από τις ΗΠΑ μέχρι τις ΗΠΑ, περνώντας από την Γερμανία.

Με την ίδια λογική, οι ίδιες συντεταγμένες ορίζουν σήμερα τις περιοχές του Περσικού Κόλπου και της Μέσης Ανατολής, του Καυκάσου, του Ειρηνικού...

Το να μιλάει, λοιπόν, κάποιος για "Βαλκανική" κρίση, "Βαλκανικό" πόλεμο, σύγκρουση στα "Βαλκάνια" είναι παραπλανητικό αφού οδηγεί σε λάθος σκέψεις και άρα σε λάθος συμπεράσματα.

ΕΙΝΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙ ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ "ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ" ΚΡΙΣΗΣ ;

1. Οι Τροτσκιστές τοποθετούν την αρχή της σύγχρονης ιστορίας στη δεκαετία του 1970, όταν, με τις συμφωνίες του Μπρέντον Γουντς, Ευρωπαίοι κι Αμερικανοί αποφάσισαν τη στενότερη σύνδεση των οικονομιών τους. Δεν μιλάμε μόνο για τους Δυτικοευρωπαίους της ΕΟΚ, αλλά και για τους Ανατολικοευρωπαίους της ζώνης Σοβιετικής επιρροής (μολονότι οι Τροτσκιστές, θεωρώντας "εργατικά" τα κράτη της Ανατολικής Ευρώπης, τα άφηναν "απ'έξω"), αφού δεν έκαναν τίποτε για να εμποδίσουν τη σύναψη αυτών των συμφωνιών, που - κατά τη μαρξιστική ορολογία - σήμαιναν ξεκάθαρα την είσοδο στην ιμπεριαλιστική φάση της ιστορίας. Για τους μη-μαρξιστές κάτι τέτοιο σημαίνει ότι οι καπιταλιστικές διαμάχες διευθετούνται, με την ακόμη μεγαλύτερη συγκέντρωση του κεφαλαίου στα χέρια ακόμη λιγώτερων εταιριών με ξεκάθαρο πολυ-υπερεθνικό χαρακτήρα. Πιστεύουμε ότι κάτι τέτοιο αληθεύει μόνο ως προς το δεύτερο σκέλος, δηλαδή ότι το κεφάλαιο έχει πράγματι συγκεντρωθεί στα χέρια ελάχιστων εταιριών. Δεν πιστεύουμε, ωστόσο, ότι οι διαμάχες ανάμεσα σ' αυτές τις εταιρίες έχουν σταματήσει ή ότι πρόκειται να σταματήσουν, τουλάχιστον στο εγγύς μέλλον. Πιστεύουμε επίσης ότι, παρά τον πολυεθνικό του χαρακτήρα, το μεγάλο κεφάλαιο εξακολουθεί να διαθέτει πατρίδα (φυσικά, με τον τρόπο που μπορούν να εννοήσουν αυτή την "πατρίδα" οι ιμπεριαλιστές φορείς του). Θεωρούμε, λοιπόν, αναμενόμενες και "φυσιολογικές" τις παρατηρούμενες εξελίξεις, όχι μόνο στα Βαλκάνια, αλλά και σε ολόκληρο τον υπόλοιπο κόσμο, αφού τα αντιμαχόμενα συμφέροντα των ιμπεριαλιστών τους επιβάλλουν ν' αναζητούν όλο και μεγαλύτερες αγορές για τη διάθεση των προϊόντων τους χρησιμοποιώντας, χωρίς κανέναν δισταγμό, μεθόδους όλο και πιο αιματηρές.

2. Μπορεί, βέβαια, οι συμφωνίες του Μπρέντον Γουντς να μην αποτέλεσαν την αρχή της εποχής της αгаστικής σύμπνοιας και άρα της παντοδυναμίας των μονοπωλίων, σίγουρα όμως σημαδεύουν την αρχή ενός ακόμη πολέμου που - όπως ελπίζουν οι ιμπεριαλιστές - θα οδηγήσει σ' αυτήν τη "χρυσή εποχή" όπου θα μπορούν, απερίσπαστοι από τους μεταξύ τους ανταγωνισμούς, να συνεχίσουν την καταλήστευση του πλανήτη, που άρχισαν πριν 250 περίπου χρόνια.

3. Η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, κάτω από την πίεση των ΗΠΑ και της ΕΟΚ, σημειώνει την λήξη αυτού του πολέμου ή έστω την λήξη της πρώτης φάσης του. Πρέπει, πάντως να δεχθούμε ότι η ΕΣΣΔ δεν παραδόθηκε "αμαχητί" και ότι ο Γκορμπατσώφ έθεσε στη Δύση κάποιους, έστω και μερικούς όρους κατά τη συνάντηση που είχε με τον Μπους στη Μάλτα το 1989. Φυσικά, το τί ακριβώς συζητήθηκε εκεί δεν πρόκειται να μαθευτεί παρά όταν τα συμφωνημένα θα έχουν πια υλοποιηθεί. Η διατήρηση πάντως ενός ποσοστού της Σοβιετικής δύναμης στα χέρια της Ρωσίας, όπως κι ο αρχηγικός ρόλος της στην Κοινοπολιτεία των Ανεξαρτήτων Κρατών, πιστεύουμε ότι ήταν ένας από τους όρους εκείνης της συνάντησης.

4. Δύο άλλα "δείγματα" του τί συζητήθηκε στη Μάλτα, αποτελούν τα γεγονότα στο χώρο της Μέσης Ανατολής και στο χώρο της Βαλκανικής χερσονήσου. Πιστεύουμε ότι και τα όσα διαδραματίζονται στην περιοχή του Καυκάσου (Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, Γεωργία...) είναι "παράγωγα" της συνάντησης της Μάλτας.

5. Η συνάντηση της Μάλτας, όμως, αποκάλυπτε κι ένα άλλο γεγονός (που ήδη επιβεβαιώνεται από τις διεθνείς εξελίξεις). Ο Γκορμπατσώφ μπορούσε να θέτει όρους, επειδή ήξερε ότι το αντίπαλο στρατόπεδο ήταν κάθε άλλο παρά συμπαγές. Αυτό φάνηκε και από τις διαφωνίες των "συμμάχων" στη διάρκεια του πολέμου στον Περσικό, αλλά και από τις μεταξύ τους διαφωνίες κατά την πρώτη φάση του διαμελισμού της Γιουγκοσλαβίας.

6. Χονδρικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η σύγκρουση που φαίνεται να έχει ξεσπάσει ανάμεσα στις ΗΠΑ και στην ΕΟΚ οφείλεται στο ότι η πρώτη κινδυνεύει να μην μπορεί να διαθέσει τα αποθέματα των αγαθών που παράγει, ενώ η δεύτερη κινδυνεύει να σταματήσει την παραγωγή εξ αιτίας της έλλειψης πρώτων υλών. Και οι δυο πλευρές απειλούνται με αύξηση της ανεργίας και με σοβαρή υποβάθμιση του βιωτικού τους επιπέδου. Ο "φιλελευθερισμός" τους έγκειται στο να έχει η κάθε πλευρά το αποκλειστικό προνόμιο της ελεύθερης παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων της, παραχωρώντας σ' όλους τους άλλους την "ελευθερία" της αποδοχής των επιλογών της.

7. Ετσι, η ΕΟΚ σύρθηκε από τους Αμερικανούς στον πόλεμο του Κόλπου, μολονότι εκείνο που θα την συνέφερε θα ήταν η συμπαράταξή της με το Ιράκ, πράγμα που θα της απέφερε την κατ' αποκλειστικότητα εκμετάλλευση του Ιρακινού πετρελαίου. Σ' αυτό βοήθησε κύρια η μετριοπαθής στάση της Αγγλίας και της Γαλλίας (και οι δυο τους διαθέτουν κάποια αποθέματα πρώτων υλών χάρη στο πελατειακό δίκτυο των πρώην αποικιών τους: το ίδιο ισχύει και για την Ολλανδία και το Βέλγιο, που όμως δεν διαθέτουν εσωτερική αγορά και εξαρτώνται οικονομικά από την Γερμανική κατανάλωση). Στη φάση αυτή, οι Αμερικανο-Γαλλο-Αγγλοι βοηθήθηκαν κι από τη στάση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, που σύμφωνα με την παράδοσή τους προσβλέπουν στη συνεκμετάλλευση (μαζί με τις ΗΠΑ) των πρώτων υλών της Κεντρικής και Νότιας Αμερικανικής ηπείρου. Ετσι, έμειναν "μόνοι" οι Ιταλοί και οι Γερμανοί (ιδίως οι δεύτεροι που διαθέτουν μόνο βιομηχανική παραγωγή και παράλληλα αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της απορρόφησης του εργατικού δυναμικού της πρώην Ανατολικής Γερμανίας, αλλά, βέβαια, και της διάθεσης των όχι ευκαταφρόνητων αποθεμάτων της, κύρια σε βαρέα βιομηχανικά αγαθά, τα οποία μέχρι πρότινος διετίθεντο στις αγορές του Ανατολικού μπλοκ), οι οποίοι εξαναγκάστηκαν να αποδεχθούν την Αμερικανική εισβολή στο Ιράκ και να την υποστηρίξουν, θέτοντας σαν όρο τη διατήρηση της Ιρακινής ακεραιότητας, πράγμα στο οποίο, τελικά συνήνεσαν οι Αγγλο-Γάλλοι και, χάρη στην πίεσή τους, έστω και προσωρινά, οι ΗΠΑ.

8. Παράλληλα, η κατάρρευση της ΕΣΣΔ δημιούργησε νέες συνθήκες, τόσο για τις ΗΠΑ, όσο (πολύ περισσότερο) για την ΕΟΚ. Οι Αμερικάνοι έχουν αποδυθεί σε μια λυσασμένη προσπάθεια για να εμποδίσουν τους Γερμανούς να φτάσουν στα πλούσια πετρελαϊκά κλπ. αποθέματα του Καυκάσου, της Σιβηρίας και της Μαύρης Θάλασσας, ενώ από τη μεριά τους, οι Γερμανοί "ανοίγουνται" προς την κατεύθυνση του Ιράκ, μέσω Τουρκίας, πράγμα που θα τους επιτρέψει και την προσέγγιση στην περιοχή του Καυκάσου.

9. Αυτό το Γερμανικό "άνοιγμα" προς τη Μέση Ανατολή και τον Καύκασο, καθώς και η επείγουσα ανάγκη των Γερμανών για τη δημιουργία ζωνών επιρροής γύρω από το έδαφός της (που θα παίζουν τόσο το ρόλο της εξωτερικής αγοράς, όσο και της προστατευτικής ασπίδας), οδήγησε στην ειρηνική διχοτόμηση της Τσεχοσλοβακίας και στον αιματηρό διαμελισμό της Γιουγκοσλαβίας. Παράλληλα, δημιουργεί στην Τουρκική εξωτερική πολιτική βάσιμες ελπίδες για την επίτευξη του επιδιωκόμενου Ισλαμικού Τόξου, από την Αδριατική μέχρι τον Καύκασο. Στο σημείο αυτό, δεν θα πρέπει να περάσει απαρατήρητη η στροφή της Αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής προς το Ιράν, καθώς και το ενδιαφέρον της Ρωσίας που - απ' ό,τι φαίνεται - σύντομα θα εμπλακεί ένοπλα στην περιοχή (υποστηρίζοντας τα συμφέροντά της που, για την ώρα, συμπίπτουν με τ' Αμερικανικά).

10. Από τα παραπάνω, λοιπόν, προκύπτει το συμπέρασμα πως η κρίση δεν είναι Βαλκανική, αλλά παγκόσμια. Το επίκεντρο των μαχών μπορεί να είναι το έδαφος της πρώην Γιουγκοσλαβίας, αυτό το επίκεντρο, όμως, θα μετακινείται προς Ανατολάς... Παράλληλα, φαίνεται ξεκάθαρα ότι τα δύο κέντρα, στα οποία λαμβάνονται οι αποφάσεις για το μέλλον των Βαλκανικών χωρών είναι η Βόννη και η Ουάσινγκτον.

ΟΙ ΗΠΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙ ΤΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΜΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑΣ ;

Το ερώτημα αυτό εμφανίζεται ίσως πρωτόστερο. Θα έπρεπε πρώτα να απαντηθεί το γιατί η Γερμανία έχει στραφεί με τέτοια λύσα εναντίον των Σέρβων. Κύριος, ωστόσο, λόγος της γερμανικής αντισερβικής λύσης είναι το ενδεχόμενο μιας μελλοντικής φιλοαμερικανικής πολιτικής, οπότε, μαζί με τη δεδομένη φιλοαμερικανική πολιτική της Ελλάδας, θα είναι δυνατή η ανακοπή της γερμανικής πορείας προς τη Μέση Ανατολή και το Νότιο Καύκασο. Παράλληλα, οι Γερμανοί, εκφράζοντας έντονα αντισερβικά συναισθήματα, δένουν καλύτερα τη συμμαχία τους με τους Ιταλούς (που επιδιώκουν, με τον έλεγχο των Δαλματικών ακτών, να κυριαρχήσουν στον χώρο της Ανατολικής Μεσογείου) και δημιουργούν τις προϋποθέσεις δημιουργίας ενός Ισλαμικού γερμανόφιλου τόξου από την Αλβανία μέχρι το Ιράκ (ένα τόξο που θα περνάει από τη Βοσνία, την ημιμουσουλμανική "Μακεδονία", τη Νότια Βουλγαρία και τη Θράκη - που σύντομα θα διεκδικήσουν κι αυτές την "ανεξαρτησία" τους - και την Τουρκία, όπου το τόξο προβλέπεται, αργότερα, να διακλαδωθεί προς τα κράτη του Νοτίου Καυκάσου).

Ο πόλεμος ΗΠΑ-Ιράκ δείχνει ξεκάθαρα ότι στόχος της Αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής είναι να μην αφήσει την Ευρωπαϊκή βιομηχανία να "βάλει χέρι" στις πρώτες ύλες του υπόλοιπου κόσμου και, κύρια, στο πετρέλαιο. Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε μια ανάκαμψη της κεντροευρωπαϊκής οικονομίας, η οποία - μπορώντας να παράγει φθηνότερα - θα απέκλειε τις ΗΠΑ από τις αγορές του τρίτου κόσμου. (Το ίδιο ισχύει και για την Ιαπωνία, έστω κι αν - προς το παρόν - ικανοποιείται με το μερίδιο που της έχουν παραχωρήσει οι ΗΠΑ στη νοτιοανατολική Ασία, στον Ειρηνικό και σ' ένα σημαντικό βαθμό στη Νότια Αμερική).

Η στρατιωτική στήριξη της Αμερικανικής πολιτικής στο χώρο της Μέσης Ανατολής βασίζεται κύρια στον άξονα: Νοτιοανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ, Τουρκία, Ισραήλ, Σαουδική Αραβία.

Αυτός, όμως, ο άξονας στρατιωτικής υποστήριξης έχει αρχίσει να παρουσιάζει σοβαρότατα ρήγματα. Τα ρήγματα αυτά εντοπίζονται στη νοτιοανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ (που ελέγχεται από χώρες ΕΟΚικές και άρα αντιαμερικανικές - Γαλλία και ιδίως Ιταλία - με εξαίρεση ίσως την Ελλάδα), στην Τουρκία (που φαίνεται να προτιμάει την ΕΟΚ, αφού κάτι τέτοιο την αφήνει να ελπίζει σε μια ανασύσταση της παλιάς Οθωμανικής αυτοκρατορίας) και στη Σαουδική Αραβία (που, απομονωμένη διπλωματικά απ' τον υπόλοιπο Αραβικό κόσμο, επιδιώκει να αναλάβει το ρόλο του τραπεζίτη των μουσουλμανικών κρατών που δημιουργούνται στα Βαλκάνια και στον Καύκασο).

Ετσι η άμυνα των Αμερικανικών συμφερόντων στην περιοχή της Μέσης Ανατολής (αλλά και της Β. Αφρικής) στηρίζεται, κύρια, στο Ισραήλ και, κατά δεύτερο λόγο, στην Ελλάδα (που, τουλάχιστον, από οικονομικής πλευράς, παραμένει Αμερικανική αποικία).

Πιστεύουμε ότι οι ΗΠΑ δεν έχουν καμμία διάθεση να αφήσουν τις πρώτες ύλες αυτών των περιοχών στα χέρια της ΕΟΚ και, ιδίως, της Γερμανικής βιομηχανίας. Αντίθετα, πιστεύουμε ότι θα κάνουν ό,τι μπορούν για να προστατεύσουν τα συμφέροντα των εταιριών τους.

Κι αυτά που μπορούν να κάνουν είναι πολλά.

Κατ' αρχήν, επιτρέποντας τη δημιουργία κάποιων μουσουλμανικών και τουρκόφιλων κρατών στα βόρεια της Ελλάδας, αναγκάζουν την τελευταία να στραφεί αποκλειστικά προς αυτούς για να εξασφαλίσει την άμυνά της και να ανεχθεί την παρουσία ισχυρών Αμερικανικών δυνάμεων στο έδαφός της (κύρια αποστολή αυτών των δυνάμεων θα είναι ο έλεγχος της ροής πρώτων υλών προς τη Γερμανία μέσω του Ισλαμικού τόξου, στην περίπτωση που αυτό υλοποιηθεί).

Παράλληλα, μέσω της Ελλάδας, θα επιχειρηθεί η Αμερικανική διεισδυση προς τη Βουλγαρία (αλλά και τη Ρουμανία) κι από εκεί προς το νότιο μέρος της πρώην ΕΣΣΔ.

Εκτός απ' τα παραπάνω, η Ελλάδα θα συμβάλλει στην ισχυροποίηση της άμυνας των Αμερικανικών συμφερόντων στη Βόρεια Αφρική (όπου εκτός από την Αίγυπτο, οι ΗΠΑ δεν διαθέτουν άλλα σύγυρα στηρίγματα).

Φυσικά, πιστεύουμε ότι, παρά τις αντισερβικές διακηρύξεις του Κλίντον, οι ΗΠΑ θα αντιταχθούν στον αφανισμό της Σερβίας. Ευνοώντας τη δημιουργία των μουσουλμανικών κρατών, πιστεύουμε ότι επιδιώκουν - όπως και στην περίπτωση της Ελλάδας - τη μονοπώληση της Σερβικής άμυνας.

Αν έχουμε δίκιο, τότε, σε ελάχιστο χρόνο θα δούμε την υπογραφή κάποιας συμφωνίας Βοσνίας-Σερβίας "υπό την εγγύηση" των ΗΠΑ ή των ΗΠΑ/ΕΟΚ ή του ΟΗΕ.

Αν όχι, τότε θα έχουμε κάνει λάθος ως προς την εκτίμηση του χρόνου έναρξης της ανοικτής σύγκρουσης ΕΟΚ-ΗΠΑ.

ΠΟΣΟ ΣΥΝΤΟΜΑ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ Η ΑΝΟΙΚΤΗ ΣΥΡΡΑΞΗ ΗΠΑ - ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ;

Πρέπει να πούμε ότι πριν το ξέσπασμα οποιουδήποτε πολέμου, προηγείται η χάραξη των μελλοντικών συνόρων, καθορίζονται οι γραμμές του μετώπου και, κυρίως εξασφαλίζεται το συμπαγές των μετόπισθεν.

Για την ώρα, κάτι τέτοιο δεν έχει γίνει.

Η Γερμανία συμμετέχει στην ΕΟΚ, όπου εκτός από την Ιταλία, συμμετέχουν και χώρες, όπως η Ελλάδα, η Δανία, το Βέλγιο, η Ολλανδία και η παραδοσιακά αμερικανόφιλη Αγγλία.

Η πιθανή (αν όχι σύγουρη) στάση της Ελλάδας εξετάστηκε παραπάνω.

Η Δανία, το Βέλγιο, η Ολλανδία και το Λουξεμβούργο δεν είναι σύγουρο αν θα ακολουθήσουν την Γερμανία στις πολεμικές της περιπέτειες ή αν, έστω και την τελευταία στιγμή, θα συνταχθούν με την Αγγλο-Αμερικανική συμμαχία. (Πρέπει, εδώ, να πούμε ότι πρόσφατα αποφασίστηκε η δημιουργία κοινών Ολλανδο-Γερμανικών στρατιωτικών μονάδων, που, όμως, ξεσήκωσε κυριολεκτικά σάλο στην Ολλανδική κοινή γνώμη που αντιτίθεται σ' ό,τιδήποτε μπορεί να οδηγήσει στην αναβίωση ενός "τρίτου ράιχ").

Η Ισπανία και η Πορτογαλία θα κρατήσουν πιθανότατα αυστηρή ουδετερότητα, αφού δεν έχουν τίποτε να κερδίσουν ή να χάσουν από την εμπλοκή τους σε μια πολεμική περιπέτεια. Η Ισπανία, ιδίως, αντιμετωπίζοντας κι η ίδια πάμπολλα εσωτερικά προβλήματα αυτονομιστικών κινήσεων,

φοβάται την εξάπλωση του "γιουγκοσλαβικού ιού" όπως ο διάβολος το λιβάνι.

Η Ιρλανδία, πάλι, είναι τόσο στενά δεμένη με τα Αγγλικά συμφέροντα, ώστε δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία για την θέση της. (Εκτός αυτού, στρατιωτικά δεν είναι σε θέση να παύσει κάποιον σημαντικό ρόλο και το μόνο που - ίσως - κάνει θα είναι να παζαρέψει - χωρίς πιθανότητες - την ενοποίηση της).

Πιθανή σύμμαχος της Γερμανίας εμφανίζεται, πάντως, η Γαλλία. "Ριγμένη" στη μοιρασιά που ακολουθήσε τον 20 παγκόσμιο πόλεμο, είδε τις αποικίες της να χάνονται μια-μια (κύρια, την Αλγερία, που πέρασε στο "σοσιαλιστικό" στρατόπεδο και την Ινδοκίνα, που της την πήραν οι ΗΠΑ για να περάσει στο "κομμουνιστικό μπλοκ" και τώρα να ξαναπερνάει σιγά-σιγά στα χέρια των Αμερικάνων). Ο ουσιαστικός εξοστρακισμός των προϋδόντων της (αγροτικών) από την αγορά των ΗΠΑ, την κάνει να φάχνει απεγνωσμένα νέες αγορές για να τα διαθέσει, ενώ παράλληλα την οδηγεί στην παθιασμένη υποστήριξη μέτρων στήριξης της γεωργίας της (που κινδυνεύει κι από την αθρόα εισροή αγγλικών γεωργοκτηνοτροφικών προϋδόντων) μέσω δασμολογικών ρυθμίσεων. Η πρόσφατη πολιτική αλλαγή στο εσωτερικό της δείχνει, ίσως, τη θέλησή της να επανέλθει στην αντιαμερικανική πολιτική του Ντε Γκώλ. Δεν πρέπει, επίσης, να ξεχνάμε την πρόσφατη δημιουργία της κοινής Γαλλο-Γερμανικής ταξιαρχίας. Στη Γιουγκοσλαβία, εμφανίζεται υπέρμαχος του διαμελισμού, συμμετέχει ένοπλα, ενώ όλα τα γαλλικά ΜΜΕ επιδίδονται σε αισχρή αντισερβική προπαγάνδα. Οσον αφορά το χώρο της Μέσης Ανατολής, ενδεικτική είναι η ένοπλη συμμετοχή της στον πόλεμο του Περσικού, αλλά και οι επισκέψεις του Μιτερράν και της γυναίκας του στην Τουρκία (στον εξοπλισμό της οποίας η Γαλλία συναγωνίζεται τις ΗΠΑ και τη Γερμανία).

Η Ιταλία είναι, τελικά, η μόνη χώρα που ακολουθεί σίγουρα τις γερμανικές επιλογές, όπως είδαμε παραπάνω.

Από τη μεριά τους, οι ΗΠΑ, διαθέτουν την Αγγλία, ίσως την Ιρλανδία, κατά πάσαν πιθανότητα την Ελλάδα, ενώ οι σχέσεις τους με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΟΚ δεν είναι ξεκαθαρισμένες.

Πιστεύουμε ότι μόνες τους οι ΗΠΑ δεν θα μπορέσουν να αποδυθούν σε έναν πόλεμο ΗΠΑ-ΕΟΚ.

Για το λόγο αυτό, ένα απ' τα πρωταρχικά τους μέληματα θα είναι το "σπάσιμο" της ΕΟΚ κι ο περιορισμός του πολέμου σε πόλεμο ΗΠΑ - Γερμανίας (και των συμμάχων τους).

Στον εκτός ΕΟΚ Ευρωπαϊκό χώρο, η Αμερικανική εξωτερική πολιτική στρέφεται προς την δημιουργία συμμαχιών με τις χώρες του πρώην Ανατολικού μπλοκ και, φυσικά, με τη Ρωσία.

Απ' ό,τι φαίνεται, ενισχύονται συνεχώς οι δεσμοί των ΗΠΑ με την Πολωνία, τη Ρουμανία και με την Βουλγαρία, ενώ Τσεχία, Σλοβακία και Ουγγαρία φαίνονται να περνούν στη ζώνη της Γερμανικής επιρροής.

Συμμάχους έχουν οι ΗΠΑ και στη Βόρεια Ευρώπη (κύρια τη Νορβηγία, που είναι και μέλος του ΝΑΤΟ και έχει κοινά συμφέροντα με την Αγγλία στην εκμετάλλευση του εναλίου πλούτου και των πετρελαίων της Βόρειας Θάλασσας).

Στη Μέση Ανατολή, αξίζει να σημειωθεί η φιλοϊρανική στροφή της Αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής (που δείχνει ότι κλονίζεται η μέχρι τώρα εμπιστοσύνη τους προς την Τουρκία, την οποία, πάντως, δεν θέλουν να την σπρώξουν στην αγκαλιά των Γερμανών και φροντίζουν να μην την "ερεθίσουν". Ίσως εκεί να οφείλεται εν μέρει η στάση τους στη Βοσνία, στο Κουρδιστάν και στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ).

Βλέπουμε, λοιπόν, πως οι γραμμές των συνόρων, όπως και οι γραμμές του μετώπου δεν έχουν ακόμη χαραχθεί.

Παράλληλα, δεν έχει επιτευχθεί η ομολογένηση στο εσωτερικό των ΗΠΑ, αλλά και της Γερμανίας.

Όλα αυτά συνηγορούν στο ότι η ώρα της ανοικτής σύγκρουσης δεν έχει φτάσει ακόμη. Το χτύσιμο των απαραίτητων νέων συμμαχιών έχει βέβαια αρχίσει, θα περάσει, ωστόσο, πολύς χρόνος μέχρι να ολοκληρωθεί, ιδίως αν λάβει κανείς υπ' όψη του ότι οι παλιές συμμαχίες δεν έχουν ακόμη διαλυθεί...

ΝΑΤΟ, ΔΥΤΙΚΟΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ή ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ ;

Πράγματι, η διατήρηση του ΝΑΤΟ (του Οργανισμού Βορειο-Ατλαντικού Συμφώνου), μετά τη διάλυση του Συμφώνου της Βαρσοβίας, προβληματίσε κι εξακολουθεί να προβληματίζει αρκετούς.

Όσοι είναι "έξω απ' τα πράγματα" αναρωτιούνται για την ανάγκη εξακολούθησης της ύπαρξης αυτής της συμμαχίας, που είχε σαν κύρια αποστολή της την "αποτροπή του κομμουνιστικού κινδύνου".

Οι άλλοι, που είναι "μέσα στα πράγματα", δηλαδή οι ιθύνοντες της συμμαχίας και των κρατών-μελών της, γνωρίζουν, βέβαια, το γιατί θα πρέπει να συνεχιστεί η ύπαρξή της (όπως και το μέχρι πότε), προβληματίζονται, όμως, για το πώς θα καταφέρουν τους "απ' έξω", δηλαδή τους λαούς των χωρών τους, να αποδεχθούν τη διατήρηση αυτής της στρατιωτικής συμμαχίας και να υποβληθούν αδιαμαρτύρητα στα υπέρογκα έξοδα της συντήρησής της (έξοδα, όχι μόνο οικονομικά).

Ο ισχυρισμός ότι, σήμερα, το ΝΑΤΟ έχει σαν αποστολή του την "εδραίωση και τη διαφύλαξη της ειρήνης στην Ευρώπη και στις συνδεδεμένες με αυτήν περιοχές", στα πλαίσια του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και της Διάσκεψης για την Ασφάλεια και την Συνεργασία στην Ευρώπη (ΔΑΣΕ), ιδιαίτερα

κάτω απ' το φως των όσων είδαμε παραπάνω, δεν μπορεί πια να πείσει κανέναν.

Οι στρατοί, όμως, πρέπει να τονίσουμε, δεν έχουν σαν αποστολή μόνο την άμυνα ή την επίθεση εναντίον κάποιου εξωτερικού εχθρού.

Εξ ίσου σημαντική (αν όχι σημαντικότερη, αφού, τα τελευταία τουλάχιστον χρόνια, οι ειρηνικές περίοδοι διαρκούν πολύ περισσότερο από τις πολεμικές) είναι και η συμβολή τους, από κοινού με τα σώματα "ασφαλείας" (που, άλλωστε, πολύ συχνά υπάγονται κι αυτά στη στρατιωτική διοίκηση), στην άμυνα ή επίθεση εναντίον του "εσωτερικού εχθρού", όπως εθίσται να αποκαλούν οι ιθύνοντες των διαφόρων κρατών τον λαό του κράτους τους.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει, άλλωστε, να πούμε ότι αυτή η δεύτερη αποστολή του στρατού αποτελεί έναν απ' τους σημαντικότερους λόγους για τη διατήρηση της υποχρεωτικής καθολικής στρατιωτικής θητείας, αφού, μέσω αυτής, οι πολίτες της χώρας πείθονται για το ότι ο στρατός είναι "δικός τους", ότι αποτελείται από "παιδιά του λαού" κι όχι από μίσθαρνα όργανα κάποιας άρχουσας ελίτ, με αποτέλεσμα να υποτάσσονται ευκολότερα στις θελήσεις της, στο μέτρο που θεωρούν ότι "ελέγχουν τις ένοπλες δυνάμεις της χώρας". Η έξυπνα καλλιεργημένη από την άρχουσα ελίτ (μέσω των κρατικών, ιδιωτικών ή κομματικών ΜΜΕ) διάκριση των στρατιωτικών (ιδίως των ανωτέρων και ανωτάτων αξιωματικών) σε "δικούς μας" ("προοδευτικούς", "δημοκράτες", "αντιπολιτευόμενους"...) και σε "δικούς τους" ("συντηρητικούς", "φασίστες", "κυβερνητικούς"...) δημιουργεί επί πλέον την ψευδαίσθηση της "υπερκομματικότητας" των ενόπλων δυνάμεων και άρα δίνει κάποια "εγγύηση" για τη "συμμόρφωσή τους προς το Σύνταγμα και τους Νόμους" (που, φυσικά, "εκφράζουν τη συλλογική λαϊκή βούληση", αφού ψηφίζονται από τους νόμιμα εκλεγμένους εκπροσώπους του λαού" για τη "δημοκρατικότητα" των εκλογών και του κοινοβουλευτικού συστήματος έχουν γραφτεί τόμοι ολόκληροι, με πολλές και διάφορες απόψεις, και δεν χρειάζεται να επαναλάβουμε αυτά τα χιλιοειπωμένα πράγματα, αφού άλλωστε δεν είναι αυτός ο σκοπός μας).

Το να φτάσουμε, ωστόσο, στο άλλο άκρο, δηλαδή το να θεωρήσουμε το στρατό σαν ένα μηχανισμό απόλυτα ελεγχόμενο και τους στρατιωτικούς σαν ρομπότ που υπακούουν τυφλά στις όποιες διαταγές των κυβερνητικών (ή υπερκυβερνητικών) αφεντικών τους ενέχει κάποιους άλλους, ίσως σημαντικότερους κινδύνους (εφ' όσον είναι ευκολότερο να διειδούμε τις προθέσεις κάποιας άρχουσας ελίτ από το να διερευνήσουμε τις σκέψεις και τις φιλοδοξίες κάποιου μεμονωμένου ατόμου). Οι κίνδυνοι αυτοί εκτείνονται από το να αποδυναμώσουμε κάποιους φίλα κείμενους (που, ενδεχομένως, θα αποδεικνύονταν πολύτιμοι σύμμαχοι σε κάποια κρίσιμη στιγμή) μέχρι το να ενισχύσουμε κάποιους αντιπάλους μας (που θα μας "τη φέρουν" τη στιγμή που εμείς θα κοιμώμαστε, πιστεύοντας ότι τα πάντα αρχίζουν από τις άρχουσες ελίτ και τα πάντα σταματούν στο ίδιο σημείο). Το γνωστό κι επίκαιρο (οι γραμμές αυτές γράφονται στις 21/4/93) περιστατικό των συνταγματάρχων που πρόλαβαν τους φιλοβασιλικούς στρατηγούς κατά το πραξικόπημα στην Ελλάδα, έχει να μας διδάξει πάρα πολλά...

Τηρουμένων των αναλογιών, όσα είπαμε παραπάνω δεν ισχύουν μόνο για τα επί μέρους κράτη και τους επί μέρους "εθνικούς" στρατούς, αλλά και για τις μεταξύ των κρατών αυτών συμμαχίες και για τα "στρατιωτικά σκέλη" τους.

Ετσι, λοιπόν, απ' όταν δημιουργήθηκε το ΝΑΤΟ, η αποστολή του ήταν διπλή.

Αφ' ενός αποσκοπούσε στην εξουδετέρωση του "εξωτερικού εχθρού", δηλαδή της "κομμουνιστικής απειλής" και αφ' ετέρου στην εξουδετέρωση του "εσωτερικού εχθρού", δηλαδή οποιασδήποτε αποδιοργανωτικής, αποσχιστικής ή διασπαστικής τάσης εμφανιζόταν εκ μέρους κάποιου κράτους-μέλους.

Αυτή η δεύτερη αποστολή του ΝΑΤΟ εξηγεί τόσο την ανοχή που έδειξαν οι "δημοκρατικές" χώρες της Βόρειας Αμερικής και της Δυτικής Ευρώπης προς το καθεστώς της Απριλιανής χούντας του 1967, όσο και τη στάση τους απέναντι στην Τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974. (Φυσικά, η επίσημη προπαγάνδα του ΝΑΤΟ - αλλά και του Ελληνικού κράτους, τουλάχιστον μετά την επανένταξη του στο στρατιωτικό σκέλος της συμμαχίας - έσπευσε να προβάλει τις "ειρηνιστικές" διαθέσεις και ικανότητες της Ατλαντικής συμμαχίας).

Ετσι, άλλωστε, εξηγείται και η "δημοκρατικότητα" στην εσωτερική οργάνωση της συμμαχίας και η αναγνώριση σ' όλα τα κράτη-μέλη του "δικαιώματος της αρνησικυρίας", του περίφημου "βέτο" που τόσο πολύ ακούγεται στις μέρες μας (από πλευράς του ΠΑΣΟΚ που ζητάει να ασκήσει η κυβέρνηση της ΝΔ αυτό το δικαίωμα, για να μπλοκάρει την ανάμειξη της Τουρκίας στις επιχειρήσεις εναντίον των Σέρβων).

Η εξουδετέρωση της "κομμουνιστικής απειλής", αυτή τη στιγμή, φαίνεται να έχει επιτευχθεί (αν και εμείς δεν δεχόμαστε ότι τα κράτη του Ανατολικού μπλοκ ήταν κομμουνιστικά, όπως δεν δεχόμαστε και την ήττα των κομμουνιστικών ιδεών, αφού ο καπιταλισμός - και πολύ περισσότερο ο ιμπεριαλισμός - αδυνατούν να δώσουν λύση στα προβλήματα που γέννησαν αυτές τις ιδέες, αλλά αντίθετα τα πολλαπλασιάζουν και τα οξύνουν).

Φυσιολογικά, λοιπόν, το NATO αντιμετωπίζει υπαρκτικό πρόβλημα, ως προς την πρώτη, αλλά - κατά συνέπειαν - και ως προς την δεύτερη αποστολή του.

Η διακηρυσσόμενη "νέα αποστολή" του NATO, δηλαδή η "εδραίωση της ειρήνης και της ασφάλειας (που επιτεύχθηκαν με την κατάρρευση της ΕΣΣΔ) στην Ευρώπη", σε συνδυασμό με το νέο δόγμα ότι "ο χώρος της Ευρωπαϊκής ασφάλειας εκτείνεται πια και πέρα από τα όρια της Ευρωπαϊκής ηπείρου" (δόγμα που υιοθετήθηκε τις παραμονές του πολέμου στον Περσικό) αφήνουν απάντητο το ερώτημα : Ποιος είναι ο νέος εξωτερικός εχθρός του NATO ;

Πριν προσπαθήσουμε να δώσουμε μια απάντηση στο ερώτημα αυτό, θα πρέπει να δούμε πώς διαμορφώνεται η "νέα τάξη πραγμάτων". Η κατάρρευση του κρατικομονοπωλιακού καπιταλισμού του Ανατολικού μπλοκ οδηγεί στη συσσώρευση ακόμη μεγαλύτερου κεφαλαίου στα χέρια των καπιταλιστών της Βόρειας Αμερικής και της Δυτικής Ευρώπης. Αυτό το κεφάλαιο, ωστόσο, είναι χωρίς αντίκρυσμα. Το αντίκρυσμά του είναι ο πλούτος σε πρώτες ύλες και η καταναλωτική δυνατότητα των υπολοίπων περιοχών της Γης (δηλ. του τρίτου και του πρώην κομμουνιστικού κόσμου). Έτσι λοιπόν εντοπίζουμε δυο σημεία σύγκρουσης : το πρώτο, μεταξύ καπιταλιστών και καταναλωτών/προμηθευτών (δηλαδή : ΗΠΑ/ΕΟΚ - ΤΡΙΤΟΣ/ΠΡΩΗΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ)· το δεύτερο, μεταξύ καπιταλιστών και καπιταλιστών (με αντικείμενο την μονοπωλίωση της παγκόσμιας αγοράς από κάποιους, που θα γίνουν πολύ πλουσιώτεροι, και τον αποκλεισμό από την παγκόσμια αγορά κάποιων άλλων, που κυριολεκτικά θα ψωμολυσσάξουν).

Σ' ό,τι αφορά το πρώτο σημείο σύγκρουσης, παρατηρούμε ότι ο "εξωτερικός εχθρός" είναι, στρατιωτικά, "ασήμαντος", αφού με τα όπλα που διαθέτει δεν μπορεί να καταφέρει κάποιο αποφασιστικό πλήγμα στη Βόρεια Αμερική ή στη Δυτική Ευρώπη, ενώ αντίθετα ο ίδιος κινδυνεύει να εκμηδενισθεί οριστικά. (Εδώ, θα πρέπει να έχουμε υπ' όψη μας το ότι οι περισσότερες χώρες του τρίτου κόσμου έχουν μικρή εδαφική έκταση και μόνο ένα - το πολύ, δυο - αστικά κέντρα). Εκτός αυτού, οι κυβερνήσεις των χωρών αυτών - στη συντριπτική τους πλειοψηφία - επιδιώκουν τη φιλία των καπιταλιστών, που εξασφαλίζουν στα μέλη της άρχουσας ελίτ αυτών των χωρών μια άνετη, αν όχι πολυτελή ζωή, με αντάλλαγμα την άσκηση μιας δικτατορικής πολιτικής που σκοπό έχει την εξαθλίωση του λαού, ώστε να γίνεται όσο το δυνατόν ευκολότερη η εκμετάλλευσή του. Οι ελάχιστες χώρες που αρνούνται να συμμορφωθούν (Ιράκ, Βόρεια Κορέα, Κούβα κλπ.) απομονώνονται διεθνώς και αποκλείονται οικονομικά (συνήθως με κάποιο επιβαλλόμενο από τον ΟΗΕ "εμπάργκο") μέχρι να υποκύψουν ή μέχρι να γίνουν αντικείμενο επίθεσης των "ειρηνευτικών" δυνάμεων του ΟΗΕ (βλ. Καμπότζη, Σομαλία, Γιουγκοσλαβία...).

Από την άλλη μεριά, οι πρώην κομμουνιστικές χώρες έχουν ήδη δεχθεί να θέσουν τα μη-συμβατικά τους όπλα υπό τον πλήρη και απόλυτο έλεγχο των καπιταλιστών (Συμφωνίες για τη "μη-διάδοση των πυρηνικών όπλων", των "χημικών", για τον "περιορισμό" και τη "μείωση των στρατηγικών όπλων" κλπ.).

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι οι καπιταλιστές έχουν κάποιους τρόπους ελέγχου (βλ. υποδούλωσης) των χωρών του τρίτου και του πρώην κομμουνιστικού κόσμου, που είναι "πιο εκλεπτυσμένοι" και κοστίζουν φθηνότερα από μια άμεση ένοπλη επέμβαση (και οικονομικά, αλλά και πολιτικά).

Μπορούμε, λοιπόν, να δώσουμε μόνο μια απάντηση στο ερώτημα που θέσαμε :

Το NATO δεν έχει πια εξωτερικό εχθρό και δεν υπάρχει πιθανότητα να βρει κάποιον στο μέλλον.

Όσο για τη δεύτερη αποστολή του NATO, την εξουδετέρωση των εσωτερικών εχθρών, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής :

Το δεύτερο σημείο σύγκρουσης, που αναφέραμε παραπάνω, δηλαδή της σύγκρουσης καπιταλιστών εναντίον καπιταλιστών, έχει μετατοπιστεί. Από σύγκρουση μεταξύ NATOϊκών και μη-NATOϊκών καπιταλιστών, μεταβλήθηκε σε σύγκρουση NATOϊκών και NATOϊκών καπιταλιστών.

Το σημείο της σύγκρουσης, λοιπόν, βρίσκεται πια μέσα στον ίδιο το χώρο του NATO.

Το NATO, ωστόσο, δεν έχει διαλυθεί ακόμη.

Πιστεύουμε ότι ο λόγος της μη-διάλυσής του είναι η προσπάθεια των κρατών-μελών του (μελλοντικών αντιπάλων στο πεδίο της μάχης) να κερδίσουν τον απαραίτητο χρόνο για την προετοιμασία του μεταξύ τους πολέμου (σύναψη νέων συμμαχιών, ομογενοποίηση των μετόπισθεν, φυλογολική προετοιμασία των πληθυσμών και, βέβαια, κατάρτιση των σχεδίων με προσδιορισμό των γραμμών του μετώπου και των νέων συνόρων).

Όσο το NATO εξακολουθεί να υπάρχει, οι ΗΠΑ εξακολουθούν να βρίσκονται στρατιωτικά στο εχθρικό Ευρωπαϊκό έδαφος και να ελέγχουν τις ένοπλες δυνάμεις της ΕΟΚ (παρά την σημαντική μείωση των Αμερικανικών δυνάμεων στην Ευρώπη και το κλείσιμο αρκετών - έστω και δευτερευουσας σημασίας - αεροπορικών και ναυτικών βάσεων, οι Αμερικανοί, με την ιδιότητα των NATOϊκών συμμάχων έχουν πάντα πρόσβαση στα απόρρητα των γενικών επιτελείων των μελλοντικών αντιπάλων τους). Φυσικά, πριν την έναρξη των στρατιωτικών επιχειρήσεων, οι ΗΠΑ θα έχουν αποσύρει τις ένοπλες δυνάμεις τους από το εχθρικό έδαφος της ΕΟΚ, όπου κινδυνεύουν να αποκλεισθούν. Μέχρι την τελευταία στιγμή, ωστόσο, θα προσπαθήσουν με κάθε μέσο να διατηρήσουν "ένα μάτι και ένα αυτί" μέσα στο εχθρικό στρατόπεδο. Το NATO τους προσφέρει τεράστιες δυνατότη-

τες στον τομέα αυτόν και φυσικά οι Αμερικανοί θ' αγωνιστούν με νύχια και με δόντια για τη διατήρησή του.

Οι Ευρωπαίοι, αντίθετα, έχουν για τους ίδιους ακριβώς λόγους κάθε συμφέρον να διαλύσουν τη Βορειοατλαντική συμμαχία. Κάτι τέτοιο, όμως, θα πρέπει να γίνει πολύ προσεκτικά. Στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή στην περίπτωση της πρόωρης διάλυσης του NATO, οι ΗΠΑ θα μπορούσαν να βρουν σ' αυτή τη διάλυση το πρόσχημα για την έναρξη των εχθροπραξιών, σε κάποια στιγμή που δεν θα ευνοούσε την ΕΟΚ (ή μάλλον τη Γερμανία).

Με τους παραπάνω περιορισμούς, λοιπόν, τα πράγματα προχωρούν, αλλά με "βήμα σημειωτόν". Μια από τις πρώτες ενέργειες των Γερμανών και των συμμάχων τους, προς την κατεύθυνση της απαγκίστρωσης των ενόπλων τους δυνάμεων από το NATO, είναι η δημιουργία της Δυτικο-Ευρωπαϊκής Ενωσης.

Πρόκειται για την πρώτη "επίσημα αναγνωρισμένη" φράξια μέσα στους κόλπους της NATOϊκής συμμαχίας. Είναι, επίσης, η πρώτη προσπάθεια δημιουργίας "Ευρωπαϊκών ενόπλων δυνάμεων".

Βέβαια, μέσα στα πλαίσια του NATO και της ΕΟΚ, οι Γερμανοί αναγκάστηκαν να ανεχθούν την συμμετοχή στη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (ΔΕΕ) των Αγγλων, αλλά και των Ελλήνων, καθώς και την παρουσία των ΗΠΑ και του Καναδά, με την ιδιότητα του "παρατηρητή".

Η ΔΕΕ θα συνεχίσει να υπάρχει, στο μέτρο που θα χρησιμεύει σαν "μάτι κι αυτί" των Αμερικανών στην Ευρώπη. Για τον ίδιο ακριβώς λόγο, θα συνεχιστεί και η παραμονή των Γερμανών σ' αυτήν.

Σαν αντίπαλη δύναμη του NATO, ωστόσο, η ΔΕΕ έχει ήδη αποτύχει.

Έτσι, οι Γερμανοί προχωρούν στην εφαρμογή της μεθόδου των "διμερών" συμμαχιών : Κοινές Γερμανογαλλικές δυνάμεις από τη μια μεριά, κοινές Γερμανο-Ολλανδικές δυνάμεις από την άλλη, και έπεται η συνέχεια...

Πριν κλείσουμε το θέμα των παλιών και των νέων συμμαχιών, ωστόσο, δεν πρέπει να παραλείψουμε να αναφερθούμε στην παρατηρούμενη διεύρυνση των NATOϊκών δομών (ιδιαίτερα τη δημιουργία του Βορειο-Ατλαντικού Συμφώνου Συνεργασίας) με τη συμμετοχή χωρών-μελών της Κοινοπολιτείας των Ανεξαρτήτων Κρατών και γενικότερα της Ανατολικής Ευρώπης. Πιστεύουμε ότι η παρουσία αυτών των χωρών στον "Ατλαντικό χώρο" θα λειτουργήσει σαν καταλυτικό χρονόμετρο, εξασφαλίζοντας, αφ' ενός τη διατήρηση του NATO (αλλά και άλλων δομών, όπως π.χ. της ΔΑΣΕ) και αφ' ετέρου τη διάλυσή του την κατάλληλη (για την έναρξη του πολέμου) στιγμή.

ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΗ Η ΟΜΟΓΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΠΙΣΘΕΝ ; ΚΙ ΑΝ ΝΑΙ, ΣΕ ΠΟΣΟ ΧΡΟΝΟ ;

Μολονότι διατυπωμένο με τρόπο ευρύ και ασαφή, το παραπάνω ερώτημα είναι ένα από τα πιο κρίσιμα, αφού από τις απαντήσεις που θα δοθούν στα δυο σκέλη του θα εξαρτηθεί, σε μεγάλο βαθμό, κι η απάντηση στο κεντρικό ερώτημα του κινδύνου γενικότερης ανάφλεξης στα Βαλκάνια.

Θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη σαφήνεια και συντομία.

1. Στο πρώτο ερώτημα, η απάντηση είναι : ΝΑΙ ! Η ομογενοποίηση, άλλωστε, έχει ήδη αρχίσει. Οι άξονες πάνω στους οποίους κινείται είναι : οικονομικού, εθνικού και ιδεολογικού.

2. Το οικονομικό είναι το κυριώτερο πεδίο της μάχης της προετοιμασίας ενός πολέμου. Από τη λύση που θα δοθεί στο οικονομικό πρόβλημα θα εξαρτηθεί, σε μεγάλο βαθμό, η κοινωνική συνοχή του πληθυσμού της χώρας στη διάρκεια του μελλοντικού πολέμου (όπως, άλλωστε, από τη λύση των οικονομικών προβλημάτων εξαρτάται και η συνοχή των εμπολέμων συμμαχιών). Σε μεγάλο βαθμό, επίσης, η λύση του οικονομικού προβλήματος υπαγορεύει και την ιδεολογική προσέγγιση στο θέμα της ομογενοποίησης (π.χ. ανάπτυξη του αντισημιτισμού στη χιτλερική Γερμανία, πριν την έναρξη του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου - ανάπτυξη του ρατσισμού στη σημερινή Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία).

3. Η οικονομική ομογενοποίηση είναι φανερό ότι υπαγορεύει, σήμερα, τη λύση των οικονομικών προβλημάτων στον Δυτικοευρωπαϊκό χώρο. Προωθείται με την "ανάπτυξη των δύο ταχυτήτων" (που θέτει, στην ουσία, "εκτός Ευρώπης" χώρες όπως η Ιρλανδία, η Πορτογαλία, η Ισπανία κι η Ελλάδα κατά "σύμπτωση", πρόκειται για τις χώρες που δεν καλοβλέπουν την κυριαρχία των Γερμανών και η στάση τους στον Αμερικανο-Γερμανικό πόλεμο προβλέπεται να είναι φιλοαμερικανική ή ουδέτερη). Προωθείται επίσης με την κοινή αγροτική πολιτική της Γαλλίας-Ιταλίας-Γερμανίας και Μπενελούξ μέσα στα πλαίσια της ΕΟΚ, καθώς και με τις διάφορες συμφωνίες βιομηχανικής συνεργασίας (απ' αυτές, πολλές έχουν σαν αντικείμενο την κατασκευή όπλων, πολεμικών αεροσκαφών, πυραύλων, κατασκευών πευτικών δορυφόρων κλπ.). Ταυτόχρονα παρατηρούμε τις ίδιες χώρες να δημιουργούν προβλήματα στη διάθεση των προϊόντων των άλλων ευρωπαϊκών χωρών - κύρια της Βρεταννίας - στην Κοινή Αγορά. Οι ίδιες χώρες πρωτοστατούν στον οικονομικό πόλεμο κατά των ΗΠΑ, ζητώντας την κατάργηση των δασμολογικών επιβαρύνσεων που επιβάλλουν οι Αμερικανοί στα Ευρωπαϊκά προϊόντα και απειλώντας να προβούν σε - εξ ίσου δασμολογικά, για την ώρα - αντίποινα.

4. Στις ΗΠΑ, μπορούμε να πούμε ότι η οικονομική ομογένεια είναι δεδομένη. Οι οικονομικές διαφορές παρατηρούνται ανάμεσα στα διάφορα κοινωνικά - και φυλετικά - στρώματα και όχι ανάμεσα στις διάφορες πολιτείες. Δεν παρατηρούνται, επίσης, οικονομικές διαφορές μεταξύ ΗΠΑ-Καναδά.

5. Στον τομέα της εθνικής συνοχής, οι ΗΠΑ (και πολύ λιγώτερο ο Καναδάς) υστερούν σε σχέση με

τα καθαρά εθνικού χαρακτήρα Ευρωπαϊκά κράτη. Στις ΗΠΑ ζουν πολυάνθρωπες Ευρωπαϊκές (Ιταλικές, Γερμανικές κλπ.) κοινότητες, τα μέλη των οποίων είναι πιθανό να αντιδράσουν αρνητικά - για τις ΗΠΑ - στη διάρκεια του πολέμου. Πα' όλα αυτά, υπάρχει το προηγούμενο του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, στη διάρκεια του οποίου τα μέλη των εχθρικών κοινοτήτων είχαν κλειστεί σε ειδικά στρατόπεδα, χωρίς αυτό να προκαλέσει βαθύτερα χάσματα στη συνοχή των υπόλοιπων Αμερικανών. Μεγαλύτερο κίνδυνο για την εθνική συνοχή των ΗΠΑ παρουσιάζουν οι Αφρικανικές και Λατινοαμερικανικές κοινότητες (όπως, άλλωστε, φάνηκε κι από τις περσινές ταραχές στο Λος Άντζελες); η Αμερικανική ηγεσία, ωστόσο, πιστεύει (κι έχει δίκιο) ότι η άμβλυση των οικονομικών διαφορών ανάμεσα στις κοινότητες αυτές και στους λευκούς Αμερικανούς θα έχει σαν αποτέλεσμα και την άμβλυση των υπολοίπων διαφορών τους (κοινωνικών και φυλετικών). Ίσως, αυτός ήταν κι ένας από τους παράγοντες που έκαναν τους Αμερικανούς καπιταλιστές να υποστηρίξουν - άμεσα ή έμμεσα - την εκλογή του Μπιλ Κλίντον και την άνοδο του "Δημοκρατικού Κόμματος" στην εξουσία, ελπίζοντας ότι θα κτόρθωναν έτσι να αναζωπυρώσουν τις ελπίδες των "β' κατηγορίας" Αμερικανών πολιτών για μια "έση μεταχείριση". Λύγους, ωστόσο, μήνες μετά τις προεδρικές εκλογές του Νοέμβρη του 1992, οι ελπίδες αυτές διαφεύδονται. Η οικονομική κατάσταση των ΗΠΑ (που, εσωτερικά, είναι υπερχρεωμένες) αναμένεται ότι δεν θα επιτρέψει την ομογενοποίηση του πληθυσμού τους, τουλάχιστον στο εγγύς μέλλον.

6. Αν και, όπως είπαμε παραπάνω, τα Ευρωπαϊκά κράτη έχουν έναν ακραιφνέστερο εθνικό χαρακτήρα, το πρόβλημα της ομογενοποίησης του πληθυσμού τους δεν έχει λυθεί. Οι μειονότητες που υπάρχουν στο εσωτερικό τους αναπτύσσουν τον δικό τους εθνικισμό (και φυσικά το δικό τους πλεγμα συμφερόντων) με ένταση ανάλογη με την καταπίεση που ασκεί επάνω τους η κυρίαρχη εθνότητα. Οι Καταλανοί και οι Βάσκοι στην Ισπανία, οι Βρετόνοι και οι Κορσικανοί στη Γαλλία, οι Σάρδοι και οι Σικελιοί στην Ιταλία (και γενικότερα ο Ιταλικός Νότος), αλλά και οι Σκώτοι, οι Λομβαρδοί, οι Φλαμανδοί κλπ. (για να μην αναφερθούμε στο μωσαϊκό εθνοτήτων στις χώρες του τέως Ανατολικού μπλοκ & στα Βαλκάνια) διεκδικούν την "εθνική τους ανεξαρτησία", τη δημιουργία "δικού τους κράτους" και απειλούν σοβαρά την εθνική ομοιογένεια των κρατών-μελών της ΕΟΚ.

7. Το "Εξόπλημα των εθνικιστικών-αυτονομιστικών τάσεων" ξεπερνάει πια τα όρια της Ανατολικής Ευρώπης και "χτυπάει" ήδη "την πόρτα" της Δύσης.

8. Παράλληλα, οι "εθνικές" διαφορές μεταξύ των κυρίαρχων εθνών (δηλαδή αυτών που διαθέτουν δικό τους "εθνικό" κράτος: Γερμανών, Γάλλων, Αγγλων, Ιταλών κλπ.), μολονότι έχουν μετατοπισθεί στο οικονομικό επίπεδο, διατηρούν αρκετά απ' τα παλιά φυλετικά χαρακτηριστικά τους (που έχουν κάνει την Ευρωπαϊκή ιστορία κατ'εξοχήν ιστορία πολεμικών συγκρούσεων).

9. Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι και στο χώρο της ΕΟΚ η εθνική ομογενοποίηση φαίνεται να καθυστερεί.

10. Η Γερμανία, ωστόσο, παρουσιάζει ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (σε σχέση με τις ΗΠΑ και τις υπόλοιπες ΕΟΚικές χώρες), που αξίζουν την ιδιαίτερη προσοχή μας. Από "εθνικής πλευράς" ο πληθυσμός της Γερμανίας είναι συμπαγής. Αντίθετα, από "οικονομικής πλευράς" διαιρείται σε Δυτικούς (πλούσιους) και σε Ανατολικούς (φτωχούς). (Στους τελευταίους περιλαμβάνονται & οι Γερμανικής καταγωγής πολίτες των άλλων κρατών του πρώην Ανατολικού μπλοκ που έχουν καταφύγει σε πρόσφυγες στην ενοποιημένη Γερμανία. Αυτού, βέβαια, δεν γίνονται εύκολα δεκτοί ούτε από τη Γερμανική κοινωνία, αλλά ούτε κι από το Γερμανικό κράτος, το οποίο προσπαθεί να τους αναγκάσει να μείνουν εκεί που βρίσκονται, ώστε αργότερα να "νομιμοποιήσει" τις επεκτατικές τάσεις του προς κάποιες γειτονικές χώρες - Πολωνία, Τσεχία κλπ.). Οι φτωχότεροι Ανατολικογερμανοί, βέβαια, δέχονται πιο εύκολα τη φιλοπολεμική προπαγάνδα της κυβέρνησης της Βόννης, απ' ό,τι οι πλουσιώτεροι Δυτικογερμανοί (πιστεύοντας ότι αυτοί θα κερδίσουν περισσότερα από την κατάκτηση του "ζωτικού χώρου"). Πιστεύουμε ότι ένα από τα "κουδουνάκια" που θα σηματοδοτήσουν την αρχή της αντίστροφης μέτρησης, για την έναρξη των εχθροπραξιών Γερμανίας-ΗΠΑ, θα είναι η μεταφορά της έδρας της Γερμανικής κυβέρνησης από τη Βόννη στο Βερολίνο (κάτι που, για την ώρα, δεν έχει συζητηθεί στη Γερμανία).

11. Με την κατάρρευση της ΕΣΣΔ και του Ανατολικού μπλοκ, η ιδεολογική ομογενοποίηση των μετόπισθεν των μελλοντικών εμπολέμων προσιωνίζεται πολύ πιο εύκολη. Φυσικά, υπάρχουν ένθεν και ένθεν κάποια ειρηνιστικά κινήματα, που κάνουν ό,τι μπορούν για να "μπλοκάρουν" τις διαγραφόμενες εξελίξεις. Στερούμενα, ωστόσο, κάποιες γενικότερες κοσμοθεωρίες και αποτελούμενα από άτομα κι ομάδες με διάφορες και, πολλές φορές, διαμετρικά αντίθετες ιδεολογικές καταβολές και, άρα, κατευθύνσεις, δεν θα μπορέσουν τελικά να τις αποτρέψουν (και πολύ φοβόμαστε ότι δεν θα μπορέσουν ούτε να τις καθυστερήσουν). Στο χώρο των "επίσημων" ιδεολογιών (δηλ. των κομματικών), η ουσιαστική ταύτιση των οικονομικών συμφερόντων κυβερνήσεων και αντιπολιτεύσεων έχει οδηγήσει και σε, ουσιαστικά, όμοιες επιλογές και κατευθύνσεις. Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα στις χώρες, όπου το "παιχνίδι του δικομματισμού" έχει επικρατήσει απόλυτα και όπου η αλλαγή των κυβερνήσεων (που σπάνια είναι κυβερνήσεις συνασπισμών) δεν επιφέρει την παραμικρή αλλαγή στην ακολουθούμενη πολιτική της χώρας. Χαρακτηριστικό είναι το ότι, στη δυτική Ευρώπη (αλλά και στην Ανατολική), οι ό-

ροι "σοσιαλισμός"- "σοσιαλιστής" και "κομμουνισμός"- "κομμουνιστής" εγκαταλείπονται από τα κόμματα της "αριστεράς" και όλο και σπανιότερα χρησιμοποιούνται χωρίς εισαγωγικά (ακόμη και από τους αντιπάλους τους). Αντίστοιχα, στο χώρο της "δεξιάς", οι όροι "συντηρητικός", "αντικομμουνιστής", "εθνικοσοσιαλιστής", "φασίστας", "φιλελεύθερος", "νεοφιλελεύθερος" κλπ., έχουν χάσει πια κάθε έννοια και χρησιμοποιούνται αδιάκριτα για την περιγραφή εκείνων που αποδέχονται, παθητικά, τις επιλογές της κυβέρνησης της χώρας τους (είτε αυτή είναι "δεξιά", είτε είναι "αριστερή").

12. Το "ιδεολογικό κενό" (που πολύ έξυπνα θεωρητικοποιείται από κάποιους διανοούμενους των αρχουσών ελίτ σαν "τέλος των ιδεολογιών" ή σαν "τέλος της ιστορίας") έχει καλλιεργηθεί έτσι, ώστε, την κατάλληλη στιγμή να μπορέσει να γεμίσει με κάποια συνθήματα που θα προβάλουν τα ΜΜΕ. Αυτό σημαίνει ότι η "ιδεολογική" (εντός εισαγωγικών, αφού δεν σημαίνει και κοσμοθεωρητική) συνοχή των πληθυσμών στα μετόπισθεν μπορεί όχι μόνο να επιτευχθεί σε συντομότερο χρόνο, αλλά και ότι μπορεί να συντριβεί σε χρόνο εξ ίσου σύντομο.

13. Με βάση, λοιπόν, τα παραπάνω, δεν πιστεύουμε ότι οι πολεμικές προετοιμασίες θα τελειώσουν τόσο σύντομα.

14. Οι οικονομικές διαφορές (και οι κοινωνικές που προέρχονται και τροφοδοτούνται από τις πρώτες) δεν είναι δυνατόν να λυθούν (και στον Βορειοαμερικανικό και στον Δυτικοευρωπαϊκό χώρο) μέσα στην επόμενη, τουλάχιστον, δεκαετία.

15. Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι αντίστοιχη θα είναι και η καθυστέρηση της έναρξης του πολέμου.

ΠΟΣΟ ΣΙΓΟΥΡΕΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ;

Οι τεταμένες σχέσεις ΗΠΑ-ΕΟΚ, κατ' αρχήν, δεν είναι προβλέψεις αλλά διαπίστωση. Διαπίστωση είναι και το ότι οι σχέσεις αυτές, καθημερινά, οξύνονται. Οι μελλοντικές συμμαχίες και αντιπαλότητες, που περιγράψαμε παραπάνω, έχουν ήδη αρχίσει να εκδηλώνονται. Ομοια, έχουν ήδη αρχίσει κι οι προετοιμασίες για τη σύγκρουση ανάμεσα στους Αμερικανούς και τους Ευρωπαίους καπιταλιστές.

Επίσης, βλέπουμε (και δεν "προβλέπουμε") ότι αυτές οι προετοιμασίες βρίσκονται ακόμη στην αρχή τους.

Η φυσιολογική ροή των πραγμάτων, επομένως, θα είναι η συνέχιση και ολοκλήρωση αυτών των προετοιμασιών, ώστε να περάσουμε στην επόμενη φάση, τη φάση, δηλαδή, της ένοπλης αναμέτρησης Αμερικανών και Δυτικοευρωπαίων. Απ' το σημείο αυτό, λοιπόν, αρχίζουν οι προβλέψεις.

Τίποτε δεν μας εγγυάται πως δεν θα υπάρξει κάποια στροφή στην πολιτική των ΗΠΑ ή της Γερμανίας που θα εμποδίσει τη "φυσιολογική" ροή των πραγμάτων, που αναφέραμε παραπάνω, με αποτέλεσμα τη ματαίωση της μεταξύ τους σύγκρουσης. (Μ' αυτό το ενδεχόμενο θ' ασχοληθούμε παρακάτω).

Αυτή η στροφή, πάντως, είναι σύγγουρο ότι δεν έχει αρχίσει. Είναι, επίσης, σύγγουρο πως δεν έχουμε καμιά ένδειξη για κάτι τέτοιο.

Ακόμη, όμως, κι αν η στροφή αυτή σημειωθεί, είναι βέβαιο πως θα χρειαστεί κάποιο χρονικό διάστημα, για να αρχίσει να παράγει αποτελέσματα. (Εστω και μόνο για λόγους "κεκτημένης ταχύτητας").

Τίποτε, επίσης, δεν μας εγγυάται ότι δεν θα υπάρξει κάποια επίσπευση των προετοιμασιών και της έναρξης της Αμερικανο-Γερμανικής σύγκρουσης. Κάτι τέτοιο, ωστόσο, θα εκδηλωθεί με την "οριστική λύση" των "περιφερειακών προβλημάτων" (δηλαδή του "Βαλκανικού", του "Κυπριακού", του "Κουρδικού", του "Καυκασιανού" κλπ.). Με την προσοχή όλου του κόσμου στραμμένη σ' αυτά τα προβλήματα και στην εξέλιξη της πορείας τους, μια τέτοια επιδείνωση θα φανεί αμέσως, θα χρειαστεί όμως κι αυτή τον απαραίτητο χρόνο για την παραγωγή των αποτελεσμάτων της.

Αν, λοιπόν, δεχθούμε ότι αυτή η επίσπευση των προετοιμασιών αρχίζει αύριο, θα χρειαστεί και πάλι ένα χρονικό διάστημα μέχρι την έναρξη των εχθροπραξιών.

Οπότε, το μόνο σύγγουρο είναι πως για ένα χρονικό διάστημα, τουλάχιστον, ενός έτους (ακόμη και στην περίπτωση της επίσπευσης των προετοιμασιών) δεν θα πρέπει να περιμένουμε κάποιες θεαματικές αλλαγές στη διεθνή κατάσταση και - συνεπώς - και στο γεωγραφικό χώρο των Βαλκανίων. Στη διάρκεια, λοιπόν, των επόμενων δώδεκα μηνών, περιμένουμε - με μεγάλο βαθμό βεβαιότητας - τη συνέχιση του πολέμου ανάμεσα στις εθνότητες και τα κράτη της Γιουγκοσλαβίας, δεν περιμένουμε, όμως, καμιά γενικότερη ανάφλεξη.

ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΣΗΜΕΙΩΘΕΙ "ΣΤΡΟΦΗ" ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΕΠΟΜΕΝΟ ΧΡΟΝΟ ; ΠΟΙΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΠΙΕΣΟΥΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ;

Ένας χρόνος είναι ένα αρκετά μεγάλο διάστημα και στη διάρκειά του πολλά μπορούν να συμβούν. Στη Βόρεια Αμερική και στη Δυτική Ευρώπη, υπάρχουν πολλοί που δεν επιθυμούν κάποιον "τρίτο παγκόσμιο πόλεμο".

Κατ' αρχήν, οι Δυτικοευρωπαίοι απλοί πολίτες διατηρούν ακόμη στη μνήμη τους την φρίκη του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Ακόμη κι οι νεώτερες γενιές έχουν γαλουχηθεί με βάση ένα σύστημα αξιών, στο οποίο η αξία της ειρήνης παίζει πρωταρχικό ρόλο.

Το ίδιο ισχύει και για την πλειοψηφία των Βορειοαμερικανών. Οι ιθύνοντες της πολιτικής ζωής στις ΗΠΑ εκλέγονται από ψηφοφόρους που στην πλειοψηφία τους είναι εκείνοι που συμμετείχαν στις μεγαλειώδεις αντιπολεμικές κινητοποιήσεις της δεκαετίας του 1960 ενάντια στον πόλεμο που διεξήγε η χώρα τους στο Βιετνάμ. Οι κινητοποιήσεις αυτές έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην τελική απόσυρση των ενόπλων δυνάμεων των ΗΠΑ από το Βιετνάμ και στην ενοποίηση και ανεξαρτητοποίηση του τελευταίου. Η εκλογική ήττα, άλλωστε, του "θριαμβευτή του πολέμου στον Περσικό Κόλπο", Μπους, οφείλεται ως ένα σημείο και στην ύπαρξη κάποιων Αμερικανών που αντιτίθενται στις όποιες πολεμικές διαθέσεις των κυβερνήσεών τους (όσο κι αν η απογοήτευση που τους προκαλούν οι επιλογές της κυβέρνησης Κλίντον είναι πραγματική και σημαντική, οι ειρηνιστές Αμερικανοί δεν το βάζουν κάτω...).

Παράλληλα, υπάρχουν και κάποια - όχι ευκαταφρόνητα - καπιταλιστικά συμφέροντα που προσανατολίζονται προς την κατεύθυνση της ειρηνικής διευθέτησης και της διατήρησης της σταθερότητας στον πλανήτη.

Υπάρχουν, επίσης, και κάποια κράτη που συνδέουν τις τύχες τους με τη διατήρηση της υφιστάμενης κατάστασης και που είναι διατεθειμένα να κάνουν ό,τι μπορούν για να την εξασφαλίσουν. Ανάμεσα σ' αυτά τα τελευταία είναι και κάποια κράτη της Βαλκανικής χερσονήσου (Βουλγαρία, Ελλάδα, Νέα Γιουγκοσλαβία). Όσο αδύναμη κι αν είναι η φωνή τους, τα κράτη αυτά "χαλάνε την καπιταλιστική σούπα" που μαγειρεύεται. Μια στροφή της πολιτικής τους, που θα εγκατέλειπε τη λογική της ενδοκαπιταλιστικής κρίσης και θα συντασσόταν με τις αδέσμευτες χώρες του τρίτου κόσμου (φυσικά, κάτι τέτοιο προϋποθέτει την επαναστατική ανατροπή της "καθεστηκυίας" πολιτικής τάξης αυτών των χωρών) θα μπορούσε να οδηγήσει στη ματαίωση των φιλοπόλεμων σχεδίων των Αμερικανο-Γερμανών.

Ο κυριότερος παράγοντας που θα μπορούσε να πιέσει προς την κατεύθυνση της ειρήνης, πάντως, είναι οι άνθρωποι. Είναι οι λαοί της Βόρειας Αμερικής, της Δυτικής Ευρώπης και, φυσικά, οι λαοί της Βαλκανικής (ιδίως οι εμπόλεμοι).

Για να γίνει αποτελεσματικό το συνεχώς διογκούμενο ειρηνιστικό κίνημα, όμως, θα πρέπει, όπως είπαμε και παραπάνω, να υπερβεί τη λογική της ενδοκαπιταλιστικής σύγκρουσης. Και θα πρέπει να υπερβεί και τη λογική των κρατών-φορέων αυτής της σύγκρουσης.

Θα πρέπει να επαναπροσδιορίσει κάποιες "αξίες" σαν το περίφημο "δικαίωμα αυτοδιάθεσης των λαών", που, σήμερα ρημνεύεται σαν "δικαίωμα οποιασδήποτε ομάδας ανθρώπων να ιδρύει ένα κράτος, να παραδίδεται ψυχή τε και σώματι σε μια κυβέρνηση που τη θεωρεί δική της και να καταπιέζει άλλες ομάδες ανθρώπων".

Θα πρέπει να επαναπροσδιορίσει την ίδια την "αξία" της ειρήνης και να πάψει να την εννοεί σαν διατήρηση της εξουσίας κάποιων και σαν συνέχιση της σκλαβιάς κάποιων άλλων.

Θα πρέπει να επαναπροσδιορίσει, τέλος, την "αξία" της ελευθερίας και να την εννοήσει σαν ελευθερία για ζωή και δημιουργία και να σταματήσει να την βλέπει σαν ελευθερία για θάνατο και καταναγκαστική εργασία.

Θα πρέπει, με άλλα λόγια, να δημιουργήσει μια καινούρια κοσμοθεωρία, επάνω στην οποία και μέσα στα πλαίσια της οποίας θα αναπτύξει τον αγώνα του για ειρήνη και, φυσικά, τον αγώνα του για την απελευθέρωση όλων των ανθρώπων από την κρατική εξουσία.

Αυτή η απελευθέρωση από την κρατική - αλλά και κάθε άλλη εξουσία - θα πρέπει να αναδειχθεί σε νέα κυρίαρχη αξία, εκτοπίζοντας από το σύστημα των ανθρωπίνων αξιών το "κέρδος", που σήμερα νοείται μόνο σαν ζημιά και στέρψη του άλλου, αναγκάζοντάς τον να υποτάσσεται στην εξουσία μας.

Τα παραπάνω, πολλοί θα τα θεωρήσουν "ωραία όνειρα" ή "σκέτες βλακείες"...

Εμείς, απλά, θα τους ζητήσουμε να μας πουν τί έχουν κερδίσει, τί έχουν απολαύσει, μέχρι τώρα, από την καπιταλιστική-κρατιστική-εξουσιαστική "σοφία". Αν δεν μπορούν να μας απαντήσουν, τότε καλά θα κάνουν να το βουλώσουν. (Αυτό ισχύει ιδίως για όσους κρατιστές εξακολουθούν να θέλουν να λέγονται "σοσιαλιστές", "κομμουνιστές", "προοδευτικού"...).

*** **

B.K. για την ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ
Αθήνα, 26/4/93.

Ο ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ δημοσιεύει το παραπάνω κείμενο σαν πλατφόρμα για μια ευρύτερη συζήτηση, με σκοπό την ανάληψη συγκεκριμένης δράσης.

Περιμένουμε, λοιπόν, κάποιον αντίλογο ή κάποιες άλλες θέσεις, προτάσεις κλπ.

Μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μας μέσω των βιβλιοπωλείων

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ (Ζ.Πηγής 17), ΣΟΛΑΡΙΣ (Μπότσια 5) ή ΠΑΡΟΥΣΙΑ (Σόλωνος 94).